

**Таврійський державний агротехнологічний університет
імені Дмитра Моторного**

**СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
ГЕОДЕЗІЇ ТА ЗЕМЛЕУСТРОЮ**

ЗМІСТ

ЗАСТОСУВАННЯ НОВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ У ГЕОДЕЗИЧНИХ ВИМІРАХ Сидоренко В.Д., Хлиповка Є.Г., Куліковська О.Є., Здещиць В.М.....	7
ГЕОЭКОЛОГИЯ В РАЙОНАХ ЭНЕРГЕТИЧЕСКИХ СООРУЖЕНИЙ БЕЛАРУСИ, УКРАИНЫ И ДРУГИХ СОПРЕДЕЛЬНЫХ ГОСУДАРСТВ Шароглазова Г.А., Маркович К.И., Долгий П.С.....	13
К ВОПРОСУ ПРИМЕНЕНИЯ ДАННЫХ ДИСТАНЦИОННОГО ЗОНДИРОВАНИЯ ЗЕМЛИ ПРИ ПРОЕКТИРОВАНИИ ГРАНИЦ АДМИНИСТРАТИВНО-ТЕРРИТОРИАЛЬНЫХ ЕДИНИЦ Макарова М.В.....	23
ДЕНДРОКЛИМАТОХРОНОЛОГИЧЕСКИЙ МОНИТОРИНГ ГОРОДСКОЙ СРЕДЫ Болботунов А.А., Дегтярева Е.В.....	29
ТОПОГРАФО-ГЕОДЕЗИЧНІ РОБОТИ ПРИ ГЕОЛОГІЧНІЙ ЗЙОМЦІ ВОЛОДАРСЬКОЇ ПЛОЩІ (НІКОЛЬСЬКИЙ РАЙОН ДОНЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ) НА ПОШУКИ ПІДЗЕМНИХ ВОД Даценко Л.М., Коломієць С.М., Леженкін І.О., Ганчук М.М., Ангеловська А.О.	35
СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ВИКОНАННЯ ГЕОДЕЗИЧНИХ РОБІТ Коломієць С.М., Леженкін І.О.	50
СПЕЦИФІКА РИНКОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ВЛАСНОСТІ НА ЗЕМЛЮ Якунічева А.Ю. Болжеларська Т.О.	60
ПРАВОВІ ПІДСТАВИ КОРИСТУВАННЯ ЧУЖОЮ ЗЕМЕЛЬНОЮ ДІЛЯНКОЮ Коломієць С.М., Леженкін І.О., Поліщук О.Є.	65
УКРАЇНСЬКІ АГРОХОЛДИНГИ, ЇХ ШЛЯХ ТА ВПЛИВ НА АГРАРНУ СФЕРУ КРАЇНИ Якунічева А.Ю., Лебідь Т.Р.	74
САМОАНАЛІЗ, ЯК СКЛАДОВА ЧАСТИНА ПІДГОТОВКИ ТА ПРОХОДЖЕННЯ АКРЕДИТАЦІЇ З ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ «ГЕОДЕЗІЯ ТА ЗЕМЛЕУСТРІЙ» Мовчан С.І., Якунічева А.Ю.	79

УКРАЇНСЬКІ АГРОХОЛДИНГИ, ЇХ ШЛЯХ ТА ВПЛИВ НА АГРАРНУ СФЕРУ КРАЇНИ

Якунічева А.Ю., Лебідь Т.Р.

Таврійський державний агротехнологічний університет
імені Дмитра Моторного

Досліджено вітчизняний досвід реформування аграрного ринку з огляду на законодавчу та інституціональну основу функціонування агрохолдингів. Питання агрохолдингізації не завжди описується, як позитивний процес на ринку та в соціальній сфері. Визначено роль та вплив агрохолдингів на структуру земельного фонду. Виявлено, що в Україні існує проблема оптимізації співвідношення великого, середнього й дрібного землеволодіння.

Ключові слова: аграрна сфера, ринок землі, агрохолдинг, земельний фонд.

Постановка проблеми. Глобалізаційний розвиток загальносвітових аграрно-економічних процесів призвів до зростання конкуренції між товаровиробниками різних країн. З кожним роком у сучасних економічних дослідженнях проблемам функціонування та еволюції аграрних корпоративних структур (в основному на прикладах діяльності агрохолдингів) приділяється дедалі більше уваги, як правило, у контексті інноваційно-інвестиційного розвитку аграрного сектору, а також впливу та залежності соціально-економічного розвитку сільських територій від рівня агрохолдингізації сільськогосподарських підприємств.

Формулювання цілей статті. Метою дослідження є аналіз існування агрохолдингів на території України та визначення їх впливу на сільське господарство країни.

Викладення основного матеріалу досліджень. Зазначимо, що в Указі Президента України «Про холдингові компанії» [3] вперше було дано

визначення поняття «холдинг»: господарюючий суб'єкт, який володіє контрольними пакетами акцій інших господарюючих суб'єктів. Важливо підкреслити, що в цьому документі містилися порядок та особливості створення холдингових компаній, і головне - встановлювались обмеження на їх діяльність (зокрема, створення холдингових компаній у процесах корпоратизації та приватизації не допускається у торгівлі товарами народного споживання, продукцією виробничо-технічного призначення, у виробництві та переробці сільськогосподарської продукції). Цей Указ було скасовано лише у 2007 р. у зв'язку з прийняттям у 2006 р. Закону України «Про холдингові компанії в Україні» [4], в якому норма щодо обмежень діяльності холдингових компаній з виробництва та переробки сільськогосподарської продукції не передбачалася, тобто з 1994 по 2007 р. утворення та функціонування агрохолдингів було незаконним. Важливим фактором розвитку агрохолдингів в Україні стало формування ними власного «аграрного лобі» з метою захисту своїх інтересів на законодавчому та виконавчому рівнях. Тож, ринок, та його інноваційні процеси в 90-х поклали початку зародженню сільському господарстві нових форм господарювання, серед них і розвиток агрохолдингів. з 2005 р. і надалі агрохолдинги починають стрімко розвиватись та безпосередньо впливати на розвиток сільських територій. Вплив агрохолдингів є досить потужним через концентрацію виробництва сільськогосподарської продукції та збільшення її частки і покращення її якості, капіталу, земельних угідь.

Історично склалося, що більшість продажів землі відбувається в умовах спаду, коли неспроможні землевласники повинні були передати свої землі лихварям, які в результаті змогли зосередити в своїх руках величезні земельні площі. Аналізуючи розвиток агрохолдингів можна стверджувати, що вони суттєво випереджають в розвитку традиційні форми організації в сільському господарстві. Аналізуючи останні роботи вітчизняних вчених, [1-4] можна стверджувати, що питання агрохолдингізації не завжди описується, як позитивний процес на ринку та в соціальній сфері. Топ 10

агрохолдингів України представлено на рис. 1

Рис. 1. Аналітичні дані Agropolit, щодо існування агрохолдингів на території України

Досвід вітчизняного реформування показує затяжний характер формування земельного ринку через непродуману аграрну політику та норм аграрного законодавства. Необхідно відмітити, що однією із негативних тенденцій, що впливають на структуру земельного фонду України є динаміка перерозподілу площі с.г. угідь серед діючих с.г. підприємств в напрямку великих агрохолдингів. За останні десять років кількість підприємств, земельний банк яких становить понад 10000 га збільшився на 73 одиниці, а їхній земельний банк - на 1 млн. 921 тис. га, до 3 млн. 634 тис. га, що становить 18 % від загальної площі с.г. угідь (в 2007 р. - 8,1%).

Також, варто звернути увагу на зростання концентрації площі сільськогосподарських угідь у найбільших аграрних підприємствах України. Так, за даними Інтернет-сайту Latifundist.com «земельний банк Топ-117 найбільших агрохолдингів України складає 16% всіх с.г. угідь, на інші більш ніж 40 тис. підприємств припадає 80% земельного банку, що свідчить про загрози концентрації с.г. земель у великих землевласників. За

рахунок ефекту масштабу, фінансових та технічних можливостей агрохолдинги продовжують збільшувати свій земельний банк, а решту підприємств внаслідок відсутності доступних кредитних ресурсів, дешевої вітчизняної с.г. техніки, скасування спеціального режиму оподаткування змушені віддавати свою землю у суборенду агрохолдингів або взагалі припиняти діяльність

За даними Державної служби статистики України кількість підприємств, які мали сільськогосподарські угіддя з 2007 по 2019 рік зменшилася на 9913 підприємство.

Агрохолдинги України є вертикально інтегрованими структурами економічної системи. Вони складаються з двох рівнів: материнська компанія та дочірня компанія. Материнська компанія, як правило, бере на себе відповідальність за зовнішні економічні зв'язки: закупівлю посівного матеріалу, засобів захисту рослин, добрив, сільськогосподарської техніки. Дочірні підприємства отримують право на операційне управління процесами на місцях.

Українські агрохолдинги найчастіше орієнтовані на виробництво й експорт зернових і олійних, соняшникової олії, цукру, соєвої олії, кормів, яєць; птахівництво, свинарство; скотарство; м'ясопереробку; послуги зберігання, логістики та дистрибуції. Експорт України на 40 % формує сільгосппродукція, в якій лєвова частка виробляється агрохолдингами.

Зазначимо, що в країнах з розвиненою економікою держава все ж таки запобігає надмірній концентрації земель. В Україні існує проблема оптимізації співвідношення великого, середнього й дрібного землеволодіння, яка мало ще економічно обґрунтована і не закріплена законодавчо.

Висновки. Сучасні умови існування агрохолдингів в Україні створюють загрози, що вимагають прийняття заходів для боротьби проти надмірної концентрації земельної власності в одних руках і парцелярності фермерських господарств. Однак при різноманітті заходів економічного та

адміністративного характеру повинна бути визнана земельна власність будь-якого розміру, якщо вона виконує свою суспільну соціальну функцію. Необхідно лише врегулювати всі відносини законодавчо та інституціонально.

Список використаної літератури

1. Залізко В. Д. Вплив агрохолдингізації на сільськогосподарських підприємства/ В. Д. Залізко // Економіка України. 2013. №6 (619). С. 112
2. Дем'яненко С. І. Агрохолдинги в Україні: добре чи погано? : Серія консультативних робіт / С. І. Дем'яненко, А. В. Кузнецова. К.: Німецько_Український Аграрний Діалог; Інститут економічних досліджень та політичних консультацій, 2008. С. 8.
3. Розвиток ринку земель сільськогосподарського призначення в Україні. За заг. ред. Я.А. Жаліла. К: НІСД, 2011. 29 с.
4. Попрозман Н. В. Формування стратегії економічного розвитку агропромислового виробництва [монографія] / Н. В. Попрозман. К.: ННЦ «ІАЕ», 2015. 300 с.